

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนา
ทักษะการเคลื่อนไหวของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
Parental Involvement in the Development of Movement Skills
of Children with Special Needs

อรชูลี นีราศรพ^{1*}, อภรณ์ สอาดเยี่ยม² และ สันทนา สุชาติรัตน์³
¹สาขาวิชาพลานามัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย
²โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) ประเทศไทย
³สถาบันการศึกษานานาชาติ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย
*ผู้รับผิดชอบบทความ

Onchulee Niradrop^{1*}, Aporn Saardaium,² and Suntana Sutadarat³
E-mail: bndbg@hotmail.com¹, T_Jaao@hotmail.com², ms.suntana@gmail.com³

¹Department of Physical Education, Faculty of Education
Ramkhamhaeng University, Thailand

²Ramkhamhaeng University Demonstration School (Elementary Level), Thailand

³Institute of International Studies, Ramkhamhaeng University, Thailand

*Corresponding author

Received: March 10, 2020 / Revised: August 9, 2020 / Accepted: August 10, 2020

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงสำรวจบุกเบิกนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และ (2) ศึกษาแนวทางในการสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เป็นรายกลุ่มและเป็นรายบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ (1) ผู้ปกครองของนักเรียนในโครงการศูนย์การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) จำนวน 26 คน (2) ครูการศึกษาพิเศษในโครงการฯ จำนวน 9 คน และ (3) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน กลุ่มตัวอย่างดังกล่าว ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง; เด็กที่มีความต้องการพิเศษ; ทักษะการเคลื่อนไหว

ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบันและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีดังต่อไปนี้ (1) ด้านนักเรียน นักเรียนยังมีปัญหาในการเคลื่อนไหวพื้นฐานที่ร่างกายไม่สัมพันธ์กัน และมีปัญหาด้านอารมณ์ (2) ด้านครูการศึกษาพิเศษ ครูการศึกษาพิเศษในโครงการฯ ให้ความสำคัญกับการฝึกทักษะการเคลื่อนไหว แต่ยังขาดประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมทางพลศึกษาที่จะมาช่วยดัดแปลงกิจกรรมในชั้นเรียนให้ง่ายขึ้น หรือออกแบบกิจกรรมเสริมที่หลากหลายนอกชั้นเรียน (3) ด้านผู้ปกครอง ผู้ปกครองมีปัญหาในการจัดกิจกรรมที่บ้าน คือ นักเรียนมักไม่ให้ความร่วมมือ มีพฤติกรรมต่อต้าน หรือแสดงอารมณ์ที่ผู้ปกครองไม่สามารถรับมือได้ (4) ด้านทั่วไป เกี่ยวกับ เวลา สภาพแวดล้อมและข้อจำกัดอื่น ๆ กล่าวคือ ในวันเสาร์-อาทิตย์ เด็กยังต้องไปพบแพทย์หรือนักวิชาชีพ เพื่อกระตุ้นพัฒนาการด้านอื่น ๆ บางครั้งผู้ปกครองไม่มีเวลาเพราะติดภาระงานและธุระของตนเอง หรือใช้เวลาไปกับการให้เด็กเรียนเสริมวิชาการมากกว่า หรือสถานที่ที่บ้านไม่เหมาะสมกับการทำกิจกรรมการเคลื่อนไหว และ (5) ด้านความร่วมมือระหว่างครูกับผู้ปกครอง ส่วนมากผู้ปกครองจะสื่อสารกับครูในเรื่องพฤติกรรมของนักเรียนเป็นหลัก รองลงมาคือ เรื่องวิชาการ หากครูการศึกษาพิเศษที่เป็นผู้ดูแลนักเรียน แจ้งให้ผู้ปกครองทราบว่า นักเรียนมีปัญหาเรื่องการเคลื่อนไหว ผู้ปกครองก็จะให้ความร่วมมือ คือ ส่วนมากจะพานักเรียนไปเรียนเสริมหรือไปฝึกพัฒนาการกับผู้เชี่ยวชาญ

2. แนวทางในการสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีดังต่อไปนี้ (1) ความตระหนักร่วมกันถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวของเด็ก พร้อม ๆ กับการพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ (2) ระดับความยาก-ง่ายของกิจกรรม เวลา ขนาดของพื้นที่ และอุปกรณ์ที่ใช้ ต้องให้สอดคล้องกับระดับและความสามารถของเด็ก (3) การกำหนดบทบาทที่ชัดเจนในการวางแผนและออกแบบกิจกรรมของครูและผู้ปกครอง ทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน และ (4) การจัดกิจกรรมที่ต้องเน้นการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวเบื้องต้น ให้เด็กสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้

Abstract

This exploratory study aims to (1) investigate the current condition of children's motor skills and parental involvement, and (2) explore guidelines for designing a parental model for developing the movement skills of children with special needs. Qualitative data collection took place via both group and individual interviews. The participants included 26 parents of students in the Education Center Project for Special Children at Ramkhamhaeng University Demonstration School (Elementary Level), nine special education teachers in the Project, and five specialists, all of whom were selected on a purposive basis.

Findings were as follows:

The current condition and parental involvement in organizing the movement activities of children with special needs are: (1) Learners' difficulties in basic movement included an imbalance in body movement, and noticeable emotional control problems. (2) Special education teachers tended to put emphasis on movement skills training; however, they still lacked experience in organizing physical education activities that would help to modify activities in the classroom, or in designing a variety of additional activities outside of the classroom. (3) Parents revealed that they encountered problems in organizing activities at home in that their children did not cooperate, displayed oppositional behavior, and became overly emotional to the point that the parents could not handle them. (4) Other general matters, such as time constraints, surroundings, and other limitations, made the situation worse. On weekends, children still needed to see a doctor or professional to stimulate development in other areas. It was also found that some parents did not have time to participate in movement activities with their children due to the demands of their work, or they encouraged their children to spend more time on academic-related study rather than physical activities. In addition, some homes were not appropriate for organizing movement activities. (5) In terms of cooperation between teachers and parents, most of the parents would communicate with teachers about their child's behavior as a top priority. followed by academic matters. If the child's special education teacher informed parents that their children had any movement problems, parents would cooperate by taking their children to a supplementary training session to practice movement skills with a specialist.

The guidelines for designing a parental model for developing the movement skills of children with special needs are as follows: (1) There must be joint understanding that the development of movement skills is equally as important as other skills. (2) The levels of difficulty of activities, time spent on the practice, and the space and equipment involved must reflect children's ability. (3) The roles of teachers and parents in planning and designing activities in the development of movement skills should be clear-cut and laid out in terms of both "in school" and "at home". (4) The organization of movement activities must emphasize the development of basic movement skills, necessary for daily living.

Keywords: Parental Engagement; Children with Special Needs; Movement Skills

บทนำ

ในปัจจุบันสังคมไทยเปิดโอกาสและยอมรับในความแตกต่างของบุคคลมากขึ้น โดยเฉพาะด้านการศึกษา ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 10 วรรค 2 ที่ว่า “การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ” (สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 7) เพราะจะทำให้เด็กประสบความสำเร็จและได้รับประโยชน์เต็มที่จากการศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยโรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนานักเรียนในทุกด้าน การพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ให้มีพัฒนาการที่ดี มีความสุข และพึ่งพาตนเองได้นั้น เป็นหน้าที่ของทุกคน ไม่ใช่เป็นของครูในโรงเรียนหรือผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวที่บ้านเพียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเท่านั้น การจัดการศึกษาถือเป็นการจัดประสบการณ์ให้เด็กอย่างต่อเนื่อง ที่ทุกคนควรตระหนักว่า การศึกษาไม่ใช่หน้าที่ของโรงเรียนฝ่ายเดียว ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 9 วรรค 6 ได้ระบุไว้ว่า การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาต้องยึดหลัก “การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น” (สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 6) ดังนั้น ผู้ปกครองจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะมีส่วนช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ เพราะผู้ปกครองเป็นผู้ที่ใช้เวลาอยู่กับเด็กมากที่สุด เป็นคนแรก ที่สอนให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ มีงานวิจัยมากมายที่บ่งบอกถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอย่างจริงจังว่า จะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จทางการศึกษาและชีวิตในหลายด้าน ทั้งทางตรงและทางอ้อม (วิวรรณ สารกิจปรีชา, 2553ก) นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของทั้งสองฝ่ายจะช่วยพัฒนาเด็กในด้านอารมณ์ และสังคมอีกด้วย (ชมลา บุญญาญจน์, 2559)

ปัจจุบันเทคโนโลยีเข้าถึงเด็กได้ง่ายขึ้น การเล่นเกมและโทรศัพท์เคลื่อนที่จึงเข้ามาแทนการวิ่งเล่น หรือการออกกำลังกาย กิจกรรมพลศึกษาในโรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในการเสริมสร้างพัฒนาการตามวัย ในด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ และจิตใจ อย่างไรก็ตาม ยังมีเด็กอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมีข้อจำกัดหรืออุปสรรคเนื่องมาจากความบกพร่อง จนไม่สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ เหมือนกับเพื่อนในวัยเดียวกันได้ ข้อจำกัดหรือความบกพร่องดังกล่าวมีผลกระทบกับเด็กแต่ละคนมากน้อยต่างกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อจำกัดหรือความบกพร่องนั้น ๆ การพัฒนาที่เหมาะสมผ่านกิจกรรมพลศึกษา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ต่อการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษดังกล่าว (Winnick, 2011) เพราะเด็กกลุ่มนี้จะมีปัญหาด้านพัฒนาการ และภาวะน้ำหนักเกินมากกว่าเพื่อนในวัยเดียวกัน หากไม่ได้รับการพัฒนาหรือแก้ไขอาจส่งผลเสียในอนาคตได้

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และการนำทักษะการเคลื่อนไหวมาพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางด้านร่างกาย เพื่อให้เด็กได้มีสุขภาพดี สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องดังกล่าว เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาปรับใช้เป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง นำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของเด็กพิเศษ และเป็นการกระตุ้นให้ผู้ปกครองตระหนักถึงบทบาทของตน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการทักษะการเคลื่อนไหวของลูกหลานต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านผู้เข้าร่วมในการวิจัย มีดังต่อไปนี้
 - 1.1 ผู้ปกครองของนักเรียนในโครงการศูนย์การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 26 คน ที่ได้จากการยินยอมเข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจ จากการตอบรับการเข้าร่วมโครงการในแบบตอบรับการเข้าร่วมโครงการ
 - 1.2 ครูการศึกษาพิเศษในโครงการศูนย์การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) จำนวน 9 คน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)
 - 1.3 ผู้เชี่ยวชาญจาก 2 สาขา จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญ สาขาพลศึกษาจำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญ สาขาการศึกษาพิเศษหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง 2 ท่าน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยกำหนดเกณฑ์คัดเข้า (inclusion criteria) คือ จะต้องมีการสอนในสาขาพลศึกษา สาขาการศึกษาพิเศษ หรือสาขาที่เกี่ยวข้องตามสาขาที่ตนเองจบ ไม่น้อยกว่า 5 ปี
2. ขอบเขตด้านระยะเวลา

เป็นการศึกษาระหว่างเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2562 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2563

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
2. ได้แนวทางการสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

รัตนา กาญจนพันธ์ และพิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ (2543) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียนว่า เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยให้การศึกษาของเด็กดำเนินไปด้วยดี และส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของเด็กให้เป็นไปอย่างสมบูรณ์ พร้อมกับได้เสนอแนะวิธีสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองไว้ดังนี้

1. พยายามชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง ให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของโรงเรียน
2. ครูใหญ่ควรแนะนำให้ผู้ปกครองรู้จักคุ้นเคยกับครูประจำชั้นของเด็ก
3. เชิญผู้ปกครองมาชมการแสดงของนักเรียน เช่น การแสดงละครกีฬา ฯลฯ สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้ปกครองเกิดความชื่นชมในความสามารถของบุตรหลานของตน
4. เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเด็ก เช่น ในกรณีที่เด็กมาโรงเรียนสายหรือมีความก้าวร้าวขบถรังแกเด็กคนอื่น ๆ ครูควรมีจดหมายเชิญผู้ปกครองมาที่โรงเรียน
5. ครูควรหาโอกาสไปเยี่ยมเยียนเด็กและผู้ปกครองที่บ้านบ้าง เพื่อจะได้ทราบสภาพความเป็นอยู่และสิ่งแวดล้อมอันแท้จริงของเด็ก
6. ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้ปกครองและครูได้ร่วมมือกันในการอบรม สั่งสอน และให้การศึกษาทุกด้าน อาจทำได้หลายวิธี เช่น เชิญผู้ปกครองมาร่วมเป็นกรรมการในงานของโรงเรียน หรือในการวางแผนการศึกษาของโรงเรียน จัดตั้งสมาคมครูและผู้ปกครอง เป็นต้น

Esler, Godber, and Christenson (2002) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับบุคลากรในโรงเรียนว่า มีผลต่อความสำเร็จของผู้เรียน โรงเรียนที่จัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมมากกว่าปกติ จะทำให้เกิดการสื่อสารทางบวกที่ต่อเนื่อง เป็นระบบ และได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทำให้การประเมินผลระหว่างบ้านกับโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

Epstein et al. (2019) ได้นำเสนอหลักการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนไว้ว่า โรงเรียนต้องมองครอบครัวและชุมชนว่า เป็นเสมือนหุ้นส่วนของโรงเรียน ที่มองเห็นความสำคัญของนักเรียน ต้องร่วมกันจัดประสบการณ์ให้กับนักเรียนแต่ละคนอย่างเหมาะสม ตามศักยภาพของเขาเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจและความก้าวหน้าของนักเรียน ทำให้โรงเรียนเป็นเสมือนครอบครัวของนักเรียนอีกครอบครัวหนึ่ง มีความไว้วางใจและเคารพนับถือซึ่งกันและกัน

สรุปได้ว่า การที่ผู้ปกครองจะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนนั้น โรงเรียนจะต้องสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปกครองเกิดความพึงพอใจในการช่วยเหลือ สนับสนุน และส่งเสริม และจะต้องอยู่บนรากฐานของความไว้วางใจ เคารพนับถือซึ่งกันและกัน ประหนึ่งว่าโรงเรียนกับผู้ปกครองเป็นหุ้นส่วนกัน

บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

มีผลการศึกษารายงานบทบาทของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กออทิสติก ดังต่อไปนี้

อาริสรา ทองเหม และประพิมพีใจ เปี่ยมคุ้ม (2560) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กออทิสติก ที่สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์แล้ว พบว่า ในภาพรวม ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กออทิสติกในทุกด้าน เนื่องจากผู้ปกครองเห็นถึงความบกพร่องทางด้านพัฒนาการของเด็กออทิสติกในหลายด้าน เช่น ด้านการใช้วชิระต่าง ๆ ของร่างกาย การทำงานของกล้ามเนื้อมัดใหญ่และกล้ามเนื้อมัดเล็กไม่ประสานกัน เป็นต้น หากเด็กไม่ได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาการที่เพียงพอและเหมาะสม จะทำให้มีภาวะความผิดปกติทางพัฒนาการในด้านต่าง ๆ

การศึกษาของ เพ็ญแข ลิมศิลา (2550) ก็พบว่า ผู้ปกครองทุกคนอยากเห็นความก้าวหน้าและการมีพัฒนาการที่ดีขึ้นของเด็กออทิสติก เพื่อให้สามารถมีชีวิตเหมือนคนปกติ ผู้ปกครองจึงยินดีให้ความร่วมมือกับทางหน่วยงาน ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง นับเป็นปัจจัยที่สำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการที่ได้ผลดี ในส่วนของด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ถึงแม้ว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเด็กออทิสติกส่วนใหญ่จะมีพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่เป็นไปตามวัย พร้อมกับเกิดขึ้นอย่างเป็นลำดับขั้นตอน และมีความแข็งแรงมั่นคงคล่องแคล่วก็ตาม แต่ก็ยังพบว่า เด็กออทิสติกส่วนใหญ่มักมีปัญหาในการทำหน้าที่ของวชิระต่าง ๆ ที่ยังพัฒนาได้ไม่เต็มที่ เช่น เดินสะดุดขา วิ่งได้ กระโดดไม่เป็น หยิบของใหญ่ ๆ ได้ แต่หยิบของชิ้นเล็กไม่ได้ เป็นต้น เหล่านี้ผู้ปกครองก็สามารถช่วยลูกได้ โดยการฝึกให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายผ่านกิจกรรมการออกกำลังกาย การฝึกเรื่องการทรงตัว และการคาดคะเนระยะทาง ที่จะช่วยกระตุ้นพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ เช่น ฝึกเดินบนไม้กระดาน ฝึกเดินตามเส้น เป็นต้น หรือฝึกการทำงานให้ตาและมือทำงานประสานกัน เช่น การโยนบอลลงตะกร้า การรับ-ส่งบอล เป็นต้น ดังนั้น ควรฝึกให้เด็กได้เคลื่อนไหววชิระต่าง ๆ ของร่างกาย เพราะการฝึกกิจกรรมต่าง ๆ ล้วนมีประโยชน์และสามารถนำมาเชื่อมโยงต่อในเรื่องการช่วยเหลือตัวเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันต่อไปได้ (อนัญญา สิริชตานันท์ และธีรรัตน์ แคนซ่า, 2557)

ในการพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ พ่อแม่หรือผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญ ต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก นอกเหนือจากพัฒนาการด้านอื่น ๆ ดังนี้ (นิติธร ปิลวาสน์, ม.ป.ป.)

1. ควรสร้างสุขนิสัยเรื่องการออกกำลังกาย ด้วยการส่งเสริมให้ลูกได้ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ คือ อย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน พร้อมกับสร้างบรรยากาศภายในบริเวณบ้าน ให้มีพื้นที่ว่างให้ลูกได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสะดวก
2. สำหรับครอบครัวที่มีลูกหลายคน พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรจัดอุปกรณ์หรือของเล่นที่ส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่ม เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว พร้อมทั้งได้พัฒนากล้ามเนื้อใหญ่อีกด้วย
3. ควรพาลูกไปเล่นในที่ซึ่งมีเครื่องเล่นที่เป็นของสาธารณะไว้บริการ เช่น ศูนย์นันทนาการ สนามเด็กเล่นของหมู่บ้าน หรือศูนย์เครื่องเล่นในห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ เป็นต้น
4. สำหรับเครื่องเล่นและของเล่นที่จัดหาเอาไว้ให้เด็กเล่นที่บ้านนั้น ควรคำนึงถึงความปลอดภัย ปลอดภัยไม่มีสารพิษที่จะเกิดอันตรายต่อเด็ก ถ้าเป็นไปได้ ควรดัดแปลงวัสดุเหลือใช้ มาเป็นเครื่องเล่น เช่น ใช้ไม้กระดานสำหรับการเดินทรงตัว ใช้ล้อยางรถยนต์สำหรับการลอด เป็นต้น

5. พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรวางเวลาว่างเล่นกับลูก อาจจะเป็นเวลาหลังเลิกงานหรือในวันหยุดสุดสัปดาห์ เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีในการออกกำลังกาย และเป็นการส่งเสริมการพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ให้กับลูกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทักษะการเคลื่อนไหวเบื้องต้น

การเคลื่อนไหวเบื้องต้นเป็นทักษะพื้นฐานที่มีความสำคัญในชีวิตประจำวันของเด็กทุกคน โดยเฉพาะเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การมีทักษะการเคลื่อนไหวเบื้องต้นที่ดี จะช่วยในการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุและการบาดเจ็บจากการเคลื่อนไหว หากทำได้อย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้ระบบต่าง ๆ ของร่างกายมีการพัฒนาตามวัย ดังที่ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2547) ได้จัดประเภทของวิธีการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเบื้องต้น ที่จะช่วยส่งเสริมให้ระบบประสาทและกล้ามเนื้อทำงานร่วมกันและประสานกันดีขึ้น ดังนี้

1. การเคลื่อนไหวเบื้องต้นแบบไม่เคลื่อนที่ (non-locomotive movement) เป็นการเคลื่อนไหวที่ร่างกายไม่มีการเปลี่ยนที่จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง เช่น การยืนทรงตัว การงอตัวและเหยียดตัวสลับกัน การเหวี่ยงแขนไปมา เป็นต้น

2. การเคลื่อนไหวเบื้องต้นแบบเคลื่อนที่ (locomotive movement) เป็นการเคลื่อนไหวที่ร่างกายมีการเปลี่ยนที่จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง เช่น การเดิน การวิ่ง การกระโดด การสไลด์ เป็นต้น

3. การเคลื่อนไหวเบื้องต้นแบบที่มีการใช้อุปกรณ์หรือวัตถุอื่นประกอบ (manipulative movement) เช่น การรับ ส่งลูกบอล การเตะลูกบอล เป็นต้น

อาจกล่าวได้ว่า พ่อแม่หรือผู้ปกครองมีความสำคัญต่อการพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพราะต้องให้การสนับสนุน ทั้งเรื่องเวลา การเงิน และการสร้างสภาพแวดล้อม ต้องอุทิศทั้งร่างกายและแรงใจ เพื่อจะเข้าถึงและเข้าใจข้อจำกัดและขีดความสามารถของเด็กแต่ละคน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจบุกเบิก (exploratory research) ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research method) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) การสัมภาษณ์กลุ่ม (group interview) และการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล (individual interview)

ผู้เข้าร่วมในการวิจัย

ผู้เข้าร่วมในการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. ผู้ปกครองของนักเรียนในโครงการศูนย์การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 26 คน

ครูการศึกษาพิเศษในโครงการศูนย์การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) จำนวน 9 คน

ผู้เชี่ยวชาญจาก 2 สาขา จำนวน 5 ท่าน ประกอบไปด้วย ผู้เชี่ยวชาญสาขาพลศึกษา จำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญสาขาการศึกษาพิเศษหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง 2 ท่าน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลและทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการดังต่อไปนี้

1. สร้างแบบสัมภาษณ์โดยการสังเคราะห์จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้น นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of item-Objective Congruence--IOC) เท่ากับ 0.95

2. ส่งหนังสือขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) เพื่อเข้าศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนในโครงการศูนย์การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ

3. ส่งจดหมายยินยอมการเข้าร่วมโครงการวิจัยให้กับผู้ปกครองทุกท่าน ในการอาสาสมัครเข้าร่วมในโครงการวิจัย

4. เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครอง ด้วยการสัมภาษณ์เป็นกลุ่มแต่ละระดับชั้น ใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ 1 ชั่วโมง 30 นาที โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหว การทำกิจกรรมการเคลื่อนไหวในชีวิตประจำวัน และปัญหาต่าง ๆ

5. เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูการศึกษาพิเศษในโครงการฯ ใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ 45 นาที โดยการสัมภาษณ์กลุ่มร่วมกับการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ตามความเหมาะสมของสถานการณ์ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เกี่ยวกับหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวในชั้นเรียน การส่งเสริมกิจกรรมการเคลื่อนไหว ระยะเวลาที่เหมาะสม และปัญหาต่าง ๆ

6. เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ ด้วยการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ 45 นาที โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เกี่ยวกับแนวทางในการสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ร่วมกับการสรุปอุปนัย(analytic induction) และการเปรียบเทียบความคงที่ของข้อมูล (constant comparative) เพื่อตีความและสร้างข้อค้นพบของการวิจัย แล้วดำเนินการสังเคราะห์ (synthesis) ข้อมูลสารสนเทศ นำมาสรุปเป็นภาพรวมของพฤติกรรมที่มีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และแนวทางต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวของเด็กที่มีความต้องการพิเศษต่อไป

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

ในส่วนของผลการวิจัยสามารถสรุปได้เป็น 2 เรื่อง ดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบันและพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านนักเรียน นักเรียนยังมีปัญหาในการเคลื่อนไหวพื้นฐาน ที่ร่างกายไม่สัมพันธ์กัน และมีปัญหาด้านอารมณ์ กิจกรรมการเคลื่อนไหวที่จัดให้นักเรียน คือ เรียนวิชาพลศึกษาร่วมกับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนปกติ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยมีครูพลศึกษาเป็นผู้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และมีครูการศึกษาพิเศษคอยกระตุ้นและช่วยเหลือในการทำกิจกรรม ปรากฏว่า นักเรียนยังมีข้อจำกัดในการเคลื่อนไหวหลายด้าน เช่น ด้านการรับรู้ซ้าย-ขวา ด้านการรับรู้ทิศทาง ด้านการเคลื่อนไหวที่ร่างกายไม่สัมพันธ์กัน บางคนยังสับสนและไม่สามารถวิ่งซิกแซกได้ถูกต้อง เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่า การฝึกปฏิบัติในชั่วโมงพลศึกษาเพียงอย่างเดียวน่าจะไม่เพียงพอ จึงไม่ช่วยในการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อรัญญา บุทธิจักร (2552) ที่ได้พบว่า เด็กออทิสติกที่ขาดการออกกำลังกายหรือออกกำลังกายไม่เพียงพอ จะทำให้พัฒนาการในด้านต่าง ๆ ล่าช้าไปด้วย โดยเฉพาะทางด้านร่างกาย เช่น ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ความสมดุลของร่างกาย ความยืดหยุ่น และความอ่อนตัวของร่างกาย เป็นต้น พัฒนาการที่ล่าช้าดังกล่าวจะส่งผลต่อทักษะการเคลื่อนไหวของตัวเด็กเอง จะเห็นได้จากการเล่นเกม การทำกิจกรรมที่มีกฎกติกา หรือเมื่อมีการแข่งขัน นักเรียนจะปฏิบัติตามได้ยากควบคุมตนเองได้ยาก ทั้งในด้านทักษะการเคลื่อนไหวและการควบคุมอารมณ์ตนเอง เช่น สนุกมากจนเกินไป ทำให้ลืมค่านิ่งถึงกติกา เมื่อมีการแข่งขันก็จะควบคุมอารมณ์ตนเองไม่ได้ อยากจะเอาชนะจนใช้กำลังมากเกินไป หากแพ้ก็จะเสียใจมากเกินไปเช่นกัน เหล่านี้ล้วนแต่ส่งผลต่อการเคลื่อนไหวของนักเรียนทั้งสิ้น

1.2 ด้านครูการศึกษาพิเศษ ครูการศึกษาพิเศษจะให้ความสำคัญกับการฝึกทักษะการเคลื่อนไหว แต่เนื่องจากการเรียนร่วมกับเด็กปกติในวิชาพลศึกษา มีข้อจำกัดด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ต้องดำเนินไปตามกระบวนการของครูผู้สอน ครูการศึกษาพิเศษจึงไม่ได้เป็นผู้จัดกิจกรรมด้วยตนเอง บางครั้งกิจกรรมก็ยากและซับซ้อนเกินไป สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ประกอบกับการที่ครูการศึกษาพิเศษไม่มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมทางพลศึกษา ที่จะมาช่วยดัดแปลงกิจกรรมให้ง่ายขึ้น หรือออกแบบกิจกรรมเสริมที่หลากหลายนอกชั้นเรียน ในบางครั้งจึงทำได้เพียงให้นักเรียนทำตามระดับความสามารถของตน การทำกิจกรรมเคลื่อนไหวในห้องเรียนจึงมักเป็นกิจกรรมก่อนการเรียนเนื้อหาวิชาการ หรือเป็นการเล่นเกมระหว่างเรียนเท่านั้น ในรายวิชาที่ครูการศึกษาพิเศษเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เอง ครูจะพยายามสอดแทรกกิจกรรมการเคลื่อนไหวเข้าไปในบทเรียน เพราะนอกจากจะช่วยส่งเสริมและพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวให้กับนักเรียนแล้ว ยังช่วยลดพลังงานในตัวนักเรียนได้ดี ทำให้สามารถนั่งเรียนได้นิ่งขึ้นและมีสมาธิมากขึ้น และยังช่วยให้กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย ไม่ทำให้นักเรียนที่มีปัญหาด้านสมาธิสั้นเกิดความเบื่อหน่ายระหว่างเรียนด้วย

1.3 ด้านผู้ปกครอง ผู้ปกครองมีปัญหาในการจัดกิจกรรมที่บ้าน คือ นักเรียนมักไม่ให้ความร่วมมือ มีพฤติกรรมต่อต้านหรือแสดงอารมณ์ที่ผู้ปกครองไม่สามารถรับมือได้ หรือขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรม มีผู้ปกครองเพียงส่วนน้อยที่ร่วมทำกิจกรรมฝึกทักษะการเคลื่อนไหวกับบุตรหลาน และมักจะทำกิจกรรมที่ง่าย ๆ เช่น เล่นรับ-ส่งลูกบอล ปั่นจักรยาน เล่นเครื่องเล่นสนาม เป็นต้น บางครั้ง ผู้ปกครองมักพบกับปัญหาที่เด็กไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม และผู้ปกครองก็ไม่สามารถจัดการกับพฤติกรรมต่อต้านหรืออารมณ์ของเด็กได้ พฤติกรรมดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ เพ็ญแข ลิ้มศิลา (2550) ที่พบว่า ผู้ปกครองมักจะเจอปัญหาดังกล่าว ทั้ง ๆ ที่ทุกคนอยากเห็นความก้าวหน้าและพัฒนาการที่ดีขึ้นของเด็ก และยินดีให้ความร่วมมือกับทางหน่วยงานในการส่งเสริมพัฒนาการของเขา นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ปกครองหลายคนขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวให้กับเด็ก ทำให้ไม่ทราบว่า “จะจัดกิจกรรมอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับระดับความสามารถของเด็ก” “จะจัดอย่างไรให้เด็กมีความร่วมมือ กระตือรือร้น และมีความสุขสนาน” หรือ “ควรจะจัดกิจกรรมลักษณะใดเพื่อแก้ไขความบกพร่องของเด็กได้อย่างตรงจุด” บางครอบครัวต้องให้เด็กอยู่กับญาติที่สูงอายุหรือพี่เลี้ยง จึงไม่เหมาะที่จะพาเด็กทำกิจกรรมการเคลื่อนไหว

1.4 ด้านทั่วไป ปัญหาด้านนี้เกี่ยวกับ เวลา สภาพแวดล้อม และข้อจำกัดอื่น ๆ เช่น ครอบครัวที่ต้องใช้เวลาในการเดินทางมาก ไม่ว่าจะป็นกรณีที่บ้านอยู่ไกลจากโรงเรียน หรือที่บ้านอยู่ในเขตชุมชนที่มีการจราจรติดขัด หรือผู้ปกครองเลิกงานช้า ทำให้การเดินทางจากโรงเรียนเพื่อกลับบ้าน ใช้เวลานาน เมื่อถึงบ้านทั้งผู้ปกครองและเด็กก็ต้องการพักผ่อนแล้ว ในบางกรณี ผู้ปกครองก็ไม่มีเวลาทำกิจกรรมการเคลื่อนไหวกับเด็ก เพราะติดภาระงานและธุระของตนเอง โดยเฉพาะที่เป็นเด็กเล็กที่ยังต้องได้รับการกระตุ้นการพัฒนาด้านต่าง ๆ ก็ต้องใช้เวลาช่วงวันหยุดหรือวันเสาร์-อาทิตย์ ไปพบแพทย์หรือนักวิชาชีพ หรือใช้เวลาไปกับการเรียนเสริมวิชาการ ในบางกรณีสถานที่ที่บ้านไม่เหมาะสมกับการทำกิจกรรมการเคลื่อนไหว เช่น ครอบครัวที่อาศัยในอาคารชุด ครอบครัวที่มีบริเวณบ้านที่จำกัด หรือที่อาจเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ เป็นต้น นอกจากนี้ บางครอบครัวก็จะเน้นการให้เด็กฝึกฝนทางด้านวิชาการ เหล่านี้จึงเป็นอุปสรรคในการทำกิจกรรมพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวของเด็กทั้งสิ้น

1.5 ด้านความร่วมมือระหว่างครูกับผู้ปกครอง ในด้านนี้ผู้ปกครองจะมีปฏิสัมพันธ์กับครูอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง มีการพูดคุย สอบถาม ปรีกษาหารือ ตอนมารับเด็กกลับบ้านหลังเลิกเรียน และทางโทรศัพท์เคลื่อนที่หรือทาง LINE เรื่องที่พูดคุยกันจะเป็นเรื่องพฤติกรรมของเด็กเป็นหลัก รองลงมาคือ เรื่องวิชาการ น้อยมากที่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับทักษะการเคลื่อนไหวหรือความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ยกเว้นเมื่อเด็กมีปัญหาอย่างชัดเจน จึงจะมีการปรึกษากันแบบจริงจัง ซึ่งในบางครั้งก็ซ้ำเกินไปและแก้ไขได้ไม่ทันทั่วทั้งที่ เช่น เด็กมีน้ำหนักตัวมากและเคลื่อนไหวไม่คล่องแคล่ว เด็กมีกล้ามเนื้อไม่แข็งแรง เด็กเดินหรือเคลื่อนไหวผิดปกติอย่างชัดเจน เป็นต้น บางครั้งเมื่อครูการศึกษาพิเศษที่เป็นผู้ดูแลนักเรียน แจ้งให้ผู้ปกครองทราบว่านักเรียนมีปัญหาการเคลื่อนไหว หรือต้องฝึกฝนทักษะการเคลื่อนไหวเพิ่มเติม ผู้ปกครอง

บางคนก็จะให้ความร่วมมือหาที่เรียนเสริมให้กับนักเรียน เช่น ว่ายน้ำ เทนนิส ฟุตบอล เป็นต้น หรือพาเด็กไปฝึกพัฒนาการกับผู้เชี่ยวชาญ เช่น ฝึกกิจกรรมบำบัด เป็นต้น แต่ก็ยังพบว่า มีผู้ปกครองที่ไม่ได้ใส่ใจหรือให้ความสำคัญกับพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวเท่าที่ควร ส่วนนักเรียนที่มีพัฒนาการดีก็เกิดจากการที่ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับครู ในการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหว สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาริสรา ทองเหม และประพิมพ์ใจ เปี่ยมคุ้ม (2560) ที่ศึกษาเกี่ยวกับผลของการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กออทิสติก แล้วพบว่า เด็กออทิสติกที่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการด้วยโปรแกรมการฝึกกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กออทิสติก มีพัฒนาการสูงกว่าก่อนได้รับการส่งเสริมพัฒนาการ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมช่วยฝึกเด็กออทิสติกที่บ้านอย่างสม่ำเสมอ แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า หากผู้ปกครองมีความเข้าใจให้การดูแลและส่งเสริมเด็กอย่างเหมาะสม จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Xie and Postiglione (2016) ที่พบเช่นเดียวกันว่า การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองกับโรงเรียนนั้น มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

2. จากการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า และจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้เชี่ยวชาญ ได้ข้อสรุปว่า แนวทางในการสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จะประสบผลสำเร็จ หากคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้

2.1 ความตระหนักร่วมกันว่า การพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวของเด็ก ควรทำไปพร้อม ๆ กับการพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ ไม่ควรมุ่งเน้นทักษะทางวิชาการเพียงอย่างเดียว เพราะในความเป็นจริง เด็กที่เคลื่อนไหวได้ดี จะสามารถรับรู้ได้ดี ทำให้เด็กเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2 ระดับความยาก-ง่ายของกิจกรรม เวลา ขนาดของพื้นที่ และอุปกรณ์ที่ใช้ ต้องให้เหมาะสมและสอดคล้องกับระดับและความสามารถของเด็ก เพื่อไม่ให้เกิดรู้สึกท้อแท้หรือต่อต้านการทำกิจกรรม และจะช่วยให้ผู้ปกครองสามารถรับมือกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กได้

2.3 การกำหนดบทบาทที่ชัดเจนของครูและผู้ปกครอง คือ ครูและผู้ปกครองมีบทบาทร่วมกันในการวางแผนและออกแบบกิจกรรม ครูมีบทบาทในการจัดกิจกรรมที่โรงเรียน และติดตามความก้าวหน้าในการจัดกิจกรรมของผู้ปกครอง ส่วนผู้ปกครองมีบทบาทในการต่อยอดการทำกิจกรรมของเด็กที่บ้าน

2.4 การจัดกิจกรรมทักษะการเคลื่อนไหวของเด็ก ควรเป็นกิจกรรมที่เน้นการเคลื่อนไหวพื้นฐานหรือการเคลื่อนไหวเบื้องต้น เพื่อให้เด็กสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ การเคลื่อนไหวเบื้องต้นดังกล่าว ได้แก่ การเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่ (non-locomotive movement) การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ (loco-motive movement) และการเคลื่อนไหวแบบที่มีการใช้อุปกรณ์หรือวัตถุอื่นประกอบ (manipulative movement)

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ทมลลา บุญญาญจน์. (2559). การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยผู้ปกครองมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาทักษะการช่วยเหลือตนเอง สำหรับเด็กสมองพิการ. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิติธร ปิลวาสน์. (ม.ป.ป.). เล่นเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่. ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2562, จาก <http://taamkru.com/th/เล่นเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่>
- เพ็ญแข ลิ้มศิลา. (2550). คู่มือการดูแลเด็กออทิสติกแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข, กรมสุขภาพจิต.
- รัตนา กาญจนพันธ์ และพิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์. (2543). ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วรศักดิ์ เพียรชอบ. (2547). การเคลื่อนไหวเบื้องต้น. *สารานุกรมศึกษาศาสตร์*, 31, 77-88.
- วิวรรณ สารกิจปรีชา. (2553). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้ปกครองกับพฤติกรรม การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- อนัญญา สีนรัชดานันท์ และธีรารัตน์ แคนขำ (บรรณาธิการ). (2557). แนวทางการดูแลโรคทางจิตเวชเด็กและวัยรุ่น 4 โรคหลัก (สติปัญญาบกพร่อง ออทิสติก สมาธิสั้น แอลดี) สำหรับเครือข่ายบริการสาธารณสุข. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต.
- อาริสรา ทองเหม และประพิมพ์ใจ เปี่ยมคุ้ม. (2560). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กออทิสติกที่สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์. *วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษาพิเศษ*, 6(2), 21-36.
- Epstein, J. L., Sanders, M. G., Sheldon, S. B., Simon, B. S., Salinas, K. C., Jansen, N. R. et al. (2019). *School, family, and community relationships: Your handbook for action*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Esler, A. N., Godber, Y., & Christenson, S. L. (2002). Best practices in supporting home-school collaboration. In A. Thomas & J. Grimes (Eds.), *Best practices in school psychology-IV* (pp. 389-411). Washington, DC: National Association of School Psychologists.
- Winnick, J. P. (2011). Introduction to adapted physical education and sport. In J. P. Winnick (Ed.), *Adapted physical education and sport* (5th ed., pp. 3-20). Champaign, IL: Human Kinetics.

Xie, A., & Postiglione, G. A. (2016). “Guanxi” and school success: An ethnographic inquiry of parental involvement in rural China. *British Journal of Sociology of Education*, 37(7), 1014-1033.